

25.11.2025

Ennallistamissuunnitelman valmistelun lainsäädäntöryhmän

7. kokous

Aika: Tiistai 25.11.2025 klo 9:30-11:00

Paikka: Aleksanterinkatu 4-10 A363 sekä Teams

Paikalla: Johanna Korpi (puheenjohtaja), Erja Werdi, Antti Irjala, Leila Suvantola, Iris Mäntylä (sihteeri) (ympäristöministeriö), Karin Cederlöf, (maa- ja metsätalousministeriö), Teo Kangaspunta (työ- ja elinkeinoministeriö), Mari Pihalehto (oikeusministeriö)

Poissa: Noora Herranen (maa- ja metsätalousministeriö), Atro Andersson (valtiovarainministeriö)

1. Asialistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00. Sovittiin, että edellisen kokouksen 14.11 pöytäkirja hyväksytään työryhmän kokouksessa 4.12.

2. Nykylainsäädännön tarkastelu

Todettiin, että poronhoitolain käsittely siirretään työryhmän seuraavaan kokoukseen 4.12. sairastapauksen vuoksi.

Leila Suvantola esitteli YVA- ja SOVA-lainsäädännön nykytilaa sekä lainsäädännön yhteyksiä heikentämättömyysvelvoitteeseen.

Antti Irjala esitteli rakentamislain nykytilannetta ja sen yhteyksiä heikentämättömyysvelvoitteeseen.

Keskustelu

YVA- ja SOVA-lainsäädännön rooli ja riittävyys heikentämättömyysvelvoitteen näkökulmasta

- Todettiin, että YVA- ja SOVA-lainsäädäntö tuottavat päätöksenteon tueksi tietoa, mutta tuotetun tiedon velvoittavuus päätöksenteossa on heikko. Lainsäädäntö ei esimerkiksi edellytä valitsemaan vähiten haitallista vaihtoehtoa. Lisäksi kiinnitettiin huomiota siihen, että käsitteen offset suomenkielinen käännös "lieventäminen" ei vastaa käsitteen alkuperäistä merkitystä, joka viittaa kompensointiin. Lainsäädäntöä olisi perusteltua täsmentää tältä osin.
- Todettiin, että YVA- ja SOVA-lainsäädäntö määrittävät sen, mitä arvioidaan mutta se, miten arviointitietoa käytetään päätöksenteossa, perustuu aineelliseen lainsäädäntöön.
- Nostettiin esille, että keskeistä olisi selvittää, kattaako YVA- ja SOVA-lakien luontotyyppejä koskeva selvitysvelvollisuus ennallistamisasetuksen luontotyyppit.

Luontotyyppien huomioiminen kansallisessa lainsäädännössä

- Keskustelussa todettiin, että ennallistamisasetuksen luontotyyppit olisi syytä tuoda selkeämmin osaksi kansallista sääntelyä. Näin toimittiin esimerkiksi luonnonsuojelulain kohdalla, kun laista poistettiin YVA-lainsäädännössä edelleen käytetyt yleiset viittaukset luontodirektiivin liitteisiin. Näiden sijaan suojeltavat luontotyyppit on kirjattu nykyisin suoraan kansalliseen lainsäädäntöön.

Rakentamislakiin ja lupalainsäädäntöön liittyvät näkökulmat

- Todettiin, että rakentamislain lupamenettelyitä koskevissa säännöksissä on suora viittaus luonnonsuojelulakiin. Lupamenettelyssä tulee näin ollen ottaa huomioon luonnonsuojelulain mukaiset velvoitteet luontotyyppien ja lajien suojelusta. Toisaalta todettiin, että viittaus turvaa ainoastaan nykyiset luonnonsuojelulain mukaiset luontotyytit ja lajit, eivät ennallistamisasetuksen mukaisia luontotyypppejä ja lajien elinympäristöjä.
- Keskustelussa nähtiin tarpeelliseksi tarkastella lupalainsäädännön (esim. YSL, vesilaki, maa-aineslaki, rakentamislaki) luontotyyppien ja lajien elinympäristöjä turvaavia säännöksiä ja niiden sanamuotoja sekä viittauksia luonnonsuojelulakiin systemaattisesti ja vertailtavasti. Päätettiin, että sihteeristö selvittää eri lupalakien lupakynnyksiä ja niiden täsmällisiä sanamuotoja työryhmän jatkotyötä varten.

3. Taustamuistion työstämisen vaiheet ja jatkoaskeleet

Taustamuistion alkuosan kääntäminen ruotsiksi

- Keskustelussa käsiteltiin taustamuistioluonnoksen alkuosan kääntämistä ruotsiksi. Ruotsinkielisen version todettiin voivan olla hyödyllinen Ahvenanmaalle, joka Manner-Suomen tavoin arvioi ennallistamisasetuksen ja heikentämättömyysvelvoitteen edellyttämiä lainsäädäntömuutoksia.
- Todettiin, että taustamuistio ei ole virallinen tai määrämuotoinen lainvalmisteluasiakirja, vaikka sitä on tarkoitus hyödyntää hallituksen esityksen valmistelussa. Tämän vuoksi valtioneuvostolla ei ole varsinaista velvollisuutta käännättää muistiota ruotsiksi. Samalla kuitenkin katsottiin, että käänös tukisi yhteistyötä Manner-Suomen ja Ahvenanmaan viranomaisten välillä.
- Sovittiin, että ympäristöministeriö selvittää käännöstyön kustannukset, minkä jälkeen arvioidaan käännöksen teettäminen uudelleen.

Taustamuistion jatkotyöstäminen

- Keskusteltiin taustamuistioluonnoksen työstämisestä. Todettiin, että muistion loppuosa eli lainsäädännön nykytilankuvaus tulisi täydentää puuttuvien tekstien osalta, jonka lisäksi eri lainsäädäntöjä koskevat tekstit tulisi yhtenäistää. Muistiosta todettiin puuttuvan esimerkiksi metsätalouden taloudellista kannustinjärjestelmää (METKA) koskeva osuus, mahdollisia maatalouden tukia käsittelevät tekstit sekä poronhoitolakia kuvaava teksti.
- Sovittiin, että puuttuvat tekstit lisätään muistioon 19.12. mennessä. Taloudellisia tukijärjestelmiä koskevien tekstien toivottiin olevan tiiviitä ja ytimekkäitä. Lisäksi sovittiin, että ympäristöministeriö vastaa tekstien yhtenäistämisestä. Mikäli teksteihin tarvitaan merkittäviä muutoksia, ympäristöministeriö on yhteydessä kyseiseen vastuuministeriöön.

4. Valmistautuminen tutkijatapaamiseen 2.12

- Keskusteltiin tiistaina 2.12. järjestettävästä tapaamisesta Itä-Suomen yliopiston professori Niko Soinisen ja Suomen ympäristökeskuksen johtavan tutkijan Minna Pappilan kanssa.
- Keskusteltiin ja sovittiin tapaamisen tausta-aineistosta, tapaamisen keskeisestä sisällöstä ja keskustelunaiheista. Ympäristöministeriö esitteli luonnokset keskustelukysymyksiksi. Todettiin, että keskustelunaiheet voivat olla yleisellä tasolla. Sovittiin, että ympäristöministeriö viimeistelee ehdotukset keskustelunaiheiksi ja lähettää ne Soiniselle ja Pappilalle ennen tapaamista.

5. Teemaryhmien ajankohtaiset asiat ja katsaus mahdollisiin lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin

- Iris Mäntylä kertoi terveiset ennallistamissuunnitelman projektiryhmästä 13.11. ja ruotsin viranomaisten kanssa käydystä keskustelusta 11.11.

6. Muut asiat

- Keskusteltiin 4.12. järjestettävästä työryhmän kokouksesta sekä mahdollisuudesta toteuttaa kokous osittain työpajamuotoisena.
- Lisäksi todettiin, että maa- ja metsätalousministeriö on toimittanut täydennyksen taustamuistioloonnokseen, taustamuistioon liittyvät liittyvät tekniset huomiot sekä täydentänyt metsälakia koskevan tekstiosuuden muistion loppuosaan. Sovittiin, että teksteihin palataan 4.12. järjestettävään kokoukseen mennessä ja 4.12. kokouksessa.

7. Seuraava kokous

- Seuraava kokous pidetään torstaina 4.12.2025 klo 9:00-11:00.
- Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10:45.